

ПОЧЕМУ ЕВРЕЙСКАЯ ЖИЗНЬ ТАКАЯ ДОРОГАЯ?

Еще совсем недавно мы покупали лулав и этрог к празднику Суккот за приличные деньги. Еще дороже стоит тфилин. Сегодня пришла пора отдавать ребенка в еврейскую школу, все это очень дорого. Посещение кошерного ресторана влетит в копеечку. Почему все именно так?

Еврейское озарение

Знакомство с учением Ребе

ЛЕХ ЛЕХА

Книга Берешит

לעילוי נשמת אמנו וזקנתנו
האשה החשובה מצויינת במדותיה
בעלת מסירות נפש

מת דבורה ע"ה גרינברג

בת הרה"ח ר' אהרון מענדל

נפטרה אור ליום ג' - כ"א מנחם אב תשפ"ג

В память о нашей маме и бабушке

Дворе Гринберг

Дочери раввина Аарона Мендела Хазана

*Она жертвовала собой ради еврейства
Покинула этот мир 21 менахем ава 5783*

For sponsorship opportunities, email jewishinsights@shluchim.org

Published and Copyright 2021 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5784 - 2023

Founded in 2007 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"М
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

А. Соединяя Б-жественный свет с физическим миром

Первоисточник 1 Книга Берешит, 17:1, 10-13, 24

Аврам был девяноста девяти лет, и Г-сподь явился Авраму и сказал ему: Я Б-г Всемогущий, ходи предо Мною и будь непорочен...

Вот завет Мой, который вы должны соблюдать между Мною и вами, и между потомством твоим после тебя: обрезан да будет у вас всякий мужчина. Обрежьте крайнюю плоть вашу: и сие будет знаком союза между Мною и вами. Восьми дней от рождения да будет обрезан у вас в роды ваши всякий мужского пола, рожденный в доме и купленный за серебро у какого-либо иноплеменника, который не из твоего потомства. Обрезан должен быть рожденный в доме твоём и купленный за серебро твое, и будет завет Мой на теле вашем заветом вечным...

Авраам же был девяноста девяти лет при обрезании им края плоти своей.

וַיְהִי אַבְרָם בְּתַשְׁעִים
שָׁנָה וַתִּשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא ה'
אֱלֹהֵי-אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אֲנִי-קָל שְׂדֵי הַתְּהֵלֶה
לִפְנֵי וַהֲיֵה תָמִים...

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָהָם
וְאַתָּה אֶת-בְּרִיתִי תִשְׁמֹר
אֵתָּה וְזָרְעָךָ אֲחֲרָיִךְ לְדֹרֹתֶם.
זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ
בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין וְזָרְעָךָ
אֲחֲרָיִךְ הַמּוֹל לָכֶם כֹּל-זָכָר.
וּנְמַלְתֶּם אֶת בְּשַׂר עַרְלַתְכֶם
וַהֲיֵה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי
וּבֵינֵיכֶם. וּבֶן-שָׁמֹנֶת יָמִים
יִמּוֹל לָכֶם כֹּל-זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם
יְלִיד בַּיִת וּמִקְנֵת-כֶּסֶף מִכֹּל
בְּדֹגֵר אֲשֶׁר לֹא מִזְרָעָךָ
הוּא. הַמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ
וּמִקְנֵת כֶּסֶף וַהֲיֵה בְרִיתִי
בְּבִשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם...

וְאַבְרָהָם בְּתַשְׁעִים וַתִּשַׁע
שָׁנָה בְּהַמְלוֹ בְּשַׂר עַרְלָתוֹ.

Первоисточник 2 Вавилонский Талмуд, Йома, 28б

Говорил рабби Хама бе-рабби Ханина: «Уже во дни праотцов йешива была неотъемлемой [частью их жизни]... Наш праотец Авраам, состарившись, заседал в йешиве, как сказано: “Авраам состарился и пришел в лета”. Наш праотец Ицхак, состарившись, заседал в йешиве, как сказано: “И было, когда состарился Ицхак”. Наш праотец Яаков, состарившись, заседал в йешиве, как сказано: «И глаза Исраэля (Яакова) отяжелели от старости»...

Говорил Рав: “Наш праотец Авраам выполнял все [законы] Торы”, как сказано: “За то, что слушал Авраам голоса Моего”»

Ребе

Заповеди праотцов и наши заповеди

Хасидизм разъясняет, что заповедь об обрезании обладает превосходством над всеми остальными заповедями Торы, которые исполнял Авраам еще до того, как они были даны на Синае.

Соблюдение всей Торы родоначальником еврейского народа осуществлялось: (а) по его собственной инициативе; (б) заповеди не обладали достаточной духовной силой проникать в физические предметы, посредством которых они исполнялись, чтобы освятить их всецело.

אָמַר רַבִּי חָמָא בְּרַבִּי חַנִּינְא: מִימֵהוּן שְׁלֵ אַבְוֹתֵינוּ לֹא פָרְשָׁה יְשִׁיבָה מֵהֶם... אַבְרָהָם אָבִינוּ, זָקֵן וְיוֹשֵׁב בְּיִשְׁבָּה, שְׁנֵאָמַר: “וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמַיִם.” יִצְחָק אָבִינוּ, זָקֵן וְיוֹשֵׁב בְּיִשְׁבָּה הָיָה, שְׁנֵאָמַר: “וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק”. יַעֲקֹב אָבִינוּ, זָקֵן וְיוֹשֵׁב בְּיִשְׁבָּה הָיָה, שְׁנֵאָמַר: “וַעֲיָנִי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוֹ מִזִּקְנִי...”

אָמַר רַב: קַיִים אַבְרָהָם אָבִינוּ כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, שְׁנֵאָמַר: “יַעֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוּלִי וְגו’”.

מבואר בחסידות¹ במעלת מצוות מילה שקיים אברהם אבינו לגבי מה שקיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה²:

קיום כל התורה על ידי אברהם אבינו הי' (א) בכח עצמו (ב) המצוות שקיים לא הי' בהם הכח לחדור בקדושתם בדברים הגשמיים שבהם נעשו המצוות, שהם - הדברים הגשמיים - ייעשו קדושים.

(1) ראה בכ"ז לקו"ש ח"א ע' 41. ח"ג ע' 758 ואילך, ובהוסמן שם.
(2) יומא כח, ב. קידושין פב, א.

В этом смысле заповеди, которые мы исполняем после дарования Торы, превосходят заповеди, которые исполняли наши праотцы. Ведь заповеди после горы Синай (а) являются повелениями Б-га, которыми Он наделил нас во время дарования Торы; (б) они приносят свою святость в материальное, делая его святым.

Отличие заповеди об обрезании

Тем не менее, если взять за основу высказывание: «Деяния отцов – урок потомкам», гласящее, что именно исполнение заповедей праотцами (до дарования Торы) наделило нас силой (после дарования Торы) выполнять заповеди посредством физического, - то должна была быть по меньшей мере одна заповедь от праотцов, подобная заповедям после дарования Торы. И это была заповедь об обрезании: (а) предписанная нашему праотцу Аврааму самим Б-гом; (б) одухотворявшая (даже до дарования Торы) таким образом, что материальное оставалось священным и после ее исполнения.

И отсюда ясно, что заповедь об обрезании (хотя она и предшествовала дарованию Торы) была исполнена нашим праотцом Авраамом таким образом, каким в последствии стало исполнение всех заповедей после дарования Торы.

ענין זה הוא מהמעלות שבמצוות שאנו מקיימים לאחר מתן תורה לגבי המצוות שקיימו האבות - שהמצוות שלאחרי מתן תורה (א) הם ציווים מהקב"ה שציוה עליהם בשעת מתן תורה³, (ב) הם ממשיכים את קדושתם בדברים הגשמיים שהגשם ייעשה קדוש.

ואף על פי כן, מצד הענין ד"מעשה אבות סימן לבנים", שדוקא קיום המצוות על ידי האבות (קודם מתן תורה) נתן לנו את הכח⁴ (לאחרי מתן תורה) שנוכל לקיים את המצוות בגשמיות - היתה צריכה להיות לכל-הפחות מצוה אחת של האבות שתהיה בדוגמת⁵ המצוות שלאחרי מתן-תורה. וזו היתה מצות מילה: (א) עליה נצטווה אברהם אבינו מהקב"ה, (ב) מצוה זו (גם קודם מתן-תורה) המשיכה קדושה בדבר הגשמי⁶, באופן שקדושת המצוות נשארה בדבר הגשמי גם לאחר קיום המצוה.

ומזה מובן, שמצות מילה (אף שהיתה קודם מתן תורה) קיים אברהם אבינו באופן שקיום המצוות צריך להיות לאחר מתן תורה.

לשון הרמב"ם בענין איסור אבר מן החי: "שצוה בסיני שיתקיים איסור אבמה"ח", אינו שייך לנדוד והלשון "שיתקיים" הוא מפני שאינו איסור חדש, כי כבר נצטווה על זה נח מהקב"ה (אף את"ל) כי סברה לכאן ולכאן - שאיסור אבמה"ח לאחור מ"ת אינו ע"י הניתנת כח דאיסור נח אף שגם האבות קיימו אותו, כיון שקיומם ה"י שלא בתור אבות כ"א בתור ב"נ). ובאיסור גדה"נ כתב הרמב"ם סתם "אלא מצות מרע"ה" ולא כתב "שיתקיים" - כי גדה"נ קיים יעקב מעצמו ולא שנצטווה על זה מהקב"ה (רמב"ם ה"ל מלכים רפ"ט ובכ"מ שם).
(4) ראה ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך לך יב, ו. אוד"ת ר"פ לך לך.
(5) אבל לא בשוה ממש, כנ"ל הערה 46.
(6) גוף מקיים המצוה, אבל לא בגשם העולם (שנדון רק ע"י כור הברזל דמצרים - תו"א עד, א. ואכ"מ).

(3) כי רק אז נעשה החיבור דעיונים ותחתונים (שמו"ר פ"ב, ג), רוחניות וגשמיות. ומצות מילה שלפני מ"ת (אף שהיתה מצד ציווי הקב"ה ולא כשארי המצוות שקיימו האבות בכח עצמם), היתה רק הכנה למ"ת (ולחיבור הנ"ל), שלכן גם קיום מצות מילה "אין אנו מלין מפני שאברהם אבינו ע"ה מל עצמו ואנשי ביתו אלא מפני שהקב"ה צוה אותנו ע"י משה רבינו שנמול" (פיה"מ להרמב"ם חולין ספ"ז).
עפ"י מ"ש בפנים יומתק לשון הרמב"ם שמסיים שם "שנמול כמו שמל אברהם אבינו ע"ה" - (דלכאורה, מה מקום להזכיר א"א והרי אנו מלין מפני הציווי למשה רבינו, אלא) - כי מעשה אבות (מילת א"א) היא הניתנת כח על המצות (מילה) דלאחרי מ"ת, ובמיוחד מצות מילה דאברהם, שהיא המקשרת את כללות "מעשה אבות" שיהיו "סימן (ונתינת כח) לבנים", כנ"ל בפנים.

ב. За качество надо платить

Ребе

Именно естественным путем

Один из аспектов соблюдения заповедей после дарования Торы – это стремление к естественному, а не чудодейственному порядку в этом мире. Поскольку заповеди (после дарования Торы) призваны привнести чистоту и святость в физическое, они должны исполняться естественным путем, чтобы и природа мира не отвергалась, но одухотворялась.

Более того, не только заповедь, но и подготовка к ее исполнению должны идти в согласии с природой. Есть история об Алтер Ребе, который ждал с проведением обряда освящения новой луны во время его доставки в Петербург для ареста из-за ложного доноса, пока конвоир сам не остановил лодку.

И отсюда урок: когда заповедь естественным образом связана с трудностями (закljučаются ли они в выполнении самой заповеди, в подготовке ли к ней, стали ли ее следствием), то не стоит устранять или ослаблять их противоестественным образом, ибо тогда выполнение ее станет неполноценным.

מהענינים שיש בקיום המצוות לאחרי מתן תורה, - ההשתדלות שקיום המצוות יהיה על-פי טבע, לא על-ידי נס⁷, דכיון שהמצוות שלאחרי מתן-תורה צריכות לפעול זיכוך ולהמשיך קדושה בדברים הגשמיים שבעולם הטבעי, לכן עליהם להיות על-פי טבע, בכדי שגם טבע העולם (לא יתבטל, אלא) יזדכך.

יתירה מזו: לא רק המצוה עצמה, אלא אפילו ההכנה למצוה צריכה להיות על-פי טבע. וכידוע⁸ הסיפור אודות רבינו הזקן, שהמתין עם ברכת קידוש לבנה עד שפעל על הפקיד שהוא יעצור את הסירה (אף שלפני-זה עצר רבינו הזקן את הסירה בעצמו בנס), בכדי שגם ההכנה למצוה תהיה מלובשת בדרכי הטבע.

ומזה מובן, שכאשר המצוה קשורה, על-פי טבע, עם קשיים מסויימים (אם הקשיים הם בקיום המצוה עצמה, או בהכנה להמצוה, או בתוצאות של המצוה), אין להסירם או להחלישם באופן בלתי טבעי, כיון שאז חסר בקיום המצוה.

⁷ חטין (מנחות סט, ב) ואכ"מ.
⁸ לקר"ד (כרך ד') תשנב, ב.

⁷ מלבד בדאי אפשר, או שנעשה הנס במיוחד לזה וכמו נס השמן
דחנוכה. וכמו שאכלו המן אף שאין נהגין ממעשי נסים. וצע"ק מתוד"ה

Плата за заповедь

Подобное сказано в Зоаре о том, что выполнение заповедей не должно проходить «попусту и даром» (ибо не будет почтить на заповеди «дух святости»). Такой порядок был заведен в Египте, как написано: «...[рыбу], которую мы ели в Египте даром». Однако необходимо «проявить старание как следует, посилено и с оплатой полной [суммы]».

Подобное написано и об Аризале, который не торговался за заповеди и платил столько за священные атрибуты, сколько у него просили. Подобное рассказывается в Талмуде и о раббане Гамлиэле, который как-то раз купил этрог за тысячу зузов.

ועל-דרך מה שכתוב בזוהר⁹, שקיום המצוות צריך להיות שלא "בריקנייא ובמגנא" [בריקם ובחנים] (כיון שאז לא נמשך על-ידי המצוה "רוחא דקודשא" [רוח הקודש]). - זהו סדר של "מצרים", וכמו שכתוב¹⁰ "אשר נאכל במצרים חנם" - אלא צריך "לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה" [להתייגע בו כראוי לפי כחן] ו"באגר שלים" [ובתשלום מלא].

וזהו גם מה שכתוב אודות האריז"ל¹¹, שלא היה מתווכח בנוגע למצוה, ושילם כמה שביקשו ממנו, וכמסופר בגמרא¹² אודות רבן גמליאל, שקנה אתרוג באלף זוז¹³.

Первоисточник 3 Зоар, ч. 2, 128a

Начал рабби Шимон первым и сказал: «И пусть возьмут Мне подношение от каждого человека, которого подвигнет его сердце, возьмите подношение для Меня». «И пусть

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרֵאשׁ וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְיִקְחוּ לִי, מִי שְׂרוּצָה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּמִצְוֵה

לא נצטווה ע"ז - קשה לכאורה - על מה חלה החביבות שלו - כשאין עליו ציווי (היינו - שאין מצוה). - (ולהעיר משו"ע אדה"ז או"ח סו"ס צג ור"ס קח. אתון דאורייתא כלל יג). - וי"ל ההסברה בזה - דגם כשאין ענין החיוב שבמצוה (שזהו רק כשנצטווה עליה) ישנה המצוה מצד מציאות האתרוג (וכח העשי' שלו) שלולא מניעה חיצונית "ארי" דרביע עליה" (ולא על האתרוג כו') - יכולים להעשות ענין שבו תקיים המצוה - פעולה בהאתרוג (שבמצוות שלאחרי מ"ת זהו ענין עיקרי במצוות) - וזהו "כמה חביבות כו" (סוכה שם).

החידוש שבזה (על המובא לעיל שהאריז"ל לא חי מסרב על השער): האלף זוז אי"ז שהאתרוג יקר ביותר, כי א"א שהאתרוג יהי שווי כ"כ, כ"א מפני סיבה וענין צדדי (- וע"ד "כל ממון שבעולם אתם נותנים" - קדושין לא, סע"א). תוהי הנהגה הב' דהארי"י (מובא שם) "ולפעמים הי' מניח לפניהם הכיס עם המעות, והי' אומר להם שיקחו (המוכרים) מה שירצו". דמזה נלמד שאין להשתדל להסיר (לא רק המניעות שבהדבר עצמו, אלא אפילו גם לא) מניעות הצדדיות. ובנד"ד - שני ענינים אלו הם: א) סכנת המילה עצמה. ב) מצד זה שהי' זקן (שלכן הי' צ"ל "זכורת עמו" - כנ"ל ס"ה), ונלמד מר"ג, דגם על זה אין להביא מלאך רפאל קודם בוא הזמן בטבע. ואכ"מ.

9) ח"ב קכח, א. ה. וראה ספרי שם - הובא בפרש"י שם.
10) בטעמ"צ פ' ראה מצות הצדקה. והעילוי בהנהגת האריז"ל לגבי הנהגת כאו"א בזה ע"פ הזוהר - שאפילו ע"י פעולות שבטבע לא רצה לבטל או למעט כו'.
11) סוכה מא, ב. (וכן מובא הל' בתוס' ד"ה אילימא, ב"ק ט, ב) - אתרוג.
וראה בזה"מ לזח"ב שם: "כשקונים אתרוג כו".
12) הרא"י בכללות - שהנהגת האריז"ל נרמזה גם בנגלה: 1) ששלמו בעד מצוות סכומים שלא בערך שוויים, 2) שזהו ענין כללי באופן קיום המצוות ואינו שייך לתוכן המצוה פרטית, שלכן מצוה אחת נלמד בפשיטות לכל המצוות.
אלא ש"ל ר"א מכאן גם לענין המדובר בפנים. - כי רחוק לומר שא"א הי' בשו"א להוריד המחיר דאלף זוז, שהוא שלא בערך כלל; גם - באם זהו מקרה יוצא מן הכלל לגמרי, הרי בכלל "אין למדין מחידוש". אפילו את"ל (כדמשמע מתוס' ב"ק שם) שר"ג לא מצא אתרוג בזול יותר, והחידוש שקנה באלף זוז הוא כי מצד הדין לא הי' מחוייב לבזבז כ"כ בשביל קיום המצוה, אלא שמפני "חביבות" המצוות עליהן - רצה לקיימן אף במצב (שהאדם)

возьмут Мне” – всякий, кто пожелает проявить старание в заповеди, проявить старание во имя Святого, благословен Он, не должен проявлять старание попусту и даром, но должен проявлять старание как следует, посылно»

...из Книги колдовства, которой Ашмодай обучал царя Шломо: «Тому, кто захочет проявить старание отвести от себя дух нечистоты и овладеть иным духом, то дело, в котором он пожелает проявить это старание, нужно оплатить полной суммой – все, что попросят у него, будь то малое, будь то большое, поскольку дух нечистоты всегда случается из-за дармовитости и пустоты, приобретается без денег, и довлеет над людьми, чтобы властвовать над ними, маня жить их вместе. Различными соблазнами и способами увлекает их жить с ними.

Дух же святости не таков, [приобретается] полной оплатой, многочисленными и большими стараниями, очищением себя, очищением своего жилища, желанием сердца и души. И дай Б-г, чтоб он смог удостоиться обрести его, расположить свою обитель рядом с ним, и вместе с тем идти по прямому пути, не отклоняясь ни вправо, ни влево. А если нет – тотчас удалится и отдалится от него, и не сможет обрести его, как вначале».

וְלִהְיוּתְּךָ בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, צָרִיךְ שְׂלֵא יִשְׁתַּדֵּל בּוֹ בְּרִיקוּנוֹת וּבְחַנּוּם, אֲלֵא צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בּוֹ כְּרֹאֵי כְּפֵי כַחוּ.

...בְּסֵפֶר הַכְּשָׁפִים שֶׁלְמַד אֲשַׁמְדָּאֵי לְשִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ – כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִשְׁתַּדֵּל לְהַעֲבִיר מִמֶּנּוּ רוּחַ טְמֵאָה וְלִכְפוֹת רוּחַ אַחֲרָת, אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁרוֹצֶה לְהִשְׁתַּדֵּל בּוֹ, צָרִיךְ לְקַנּוֹת אוֹתוֹ בְּשֹׂכֶר מְשָׁלֵם בְּכָל מָה שֶׁיִּרְצוּ מִמֶּנּוּ, בֵּין קֶטַן בֵּין גָּדוֹל, מִשׁוּם שֶׁרוּחַ הַטְּמֵאָה מוֹדְמֶנֶת תָּמִיד בְּחַנּוּם וּבְרִיקוּנוֹת, וְנִמְכָּרֶת בְּלֵי שֹׂכֶר, וְאוֹנֶסֶת בְּגֵי אָדָם לְשָׁרוֹת עֲלֵיהֶם, וּמְפַתֶּה אוֹתָם לְדוֹר עַמָּם. בְּכַמָּה פְּתוּיִים, בְּכַמָּה דָּרְכִים, מִסְטָה אוֹתָם לְשֵׁים דִּינִירָה עַמָּם.

וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֵינָה כֶּה, אֲלֵא בְּשֹׂכֶר שְׁלֵם, וּבְהִשְׁתַּדְּלוֹת רַבָּה וּגְדוּלָּה, וּבְטָהוֹר עֲצָמוֹ וּבְטָהוֹר מִשְׁכָּנוֹ, וּבְרִצּוֹן לְבוֹ וְנַפְשׁוֹ. וְהֵלְוֵאֵי שֶׁיִּכּוֹל לְהַרְוִיחַ אוֹתוֹ שְׁשִׁישִׁים מְדוּרוֹ עִמּוֹ, וְעַם כָּל זֶה שֶׁיִּלְךְ בְּדֶרֶךְ יֵשֶׁר, שְׂלֵא יִסְטָה יְמִינָהּ וּשְׂמָאלָהּ, וְאִם לֹא – מִיַּד מִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ וּמְתַרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְלֹא יוּכַל לְהַרְוִיחַ אוֹתוֹ כְּבַתְחִלָּה.

Первоисточник 4 Значение заповедей (Хаим Виталь), гл. Рез, заповедь о цдаке

Что касается покупки атрибутов для [исполнения] заповедей, таких как лулав, этрог и тому подобное, я видел у своего, благословенной памяти, учителя (Аризая), который давал продавцам все, что они просили с первого раза, не торговался с ними, а иногда клал перед ними мешок с монетами и говорил им брать из него то, что они хотят.

בְּעֵינַי קָנִיית הַדְּבָרִים שֶׁל
מִצְוָה כְּגוֹן לְוֵלֵב וְאֶתְרוֹג
וְכַדוּמָה לָהֶם, רָאִיתִי
לְמוֹרֵי זֵלֵלָה"ה (הָאֲרִיז"ל)
שֶׁהָיָה נוֹתֵן לְמוֹכְרִים כָּל
מָה שֶׁשָּׂאֵלוּ מִמֶּנּוּ בְּפַעַם
הֶרְאֵשׁוּנָה, וְלֹא הָיָה מְסַרֵּב
עִמָּהֶם עַל הַשָּׂאָר, וְלִפְעָמִים
הָיָה מְנִיחַ לִפְנֵיהֶם הַכֵּס
עִם הַמְּעוֹת וְהָיָה אֹמֵר
לָהֶם שִׁיקְחוּ מָה שִׁירְצוּ.

Первоисточник 5 Трактаат Сукка, 41б

«[Случилась] история с раббаном Гамлиэлем, рабби Йеошуа, рабби Элазаром бен Азарьей и рабби Акивой, взошедших на корабль. Лулав оказался лишь у раббана Гамлиэля, который купил его за тысячу зузов.

וּמַעֲשֵׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהָיוּ
בָּאִין בְּסִפְיָנָה, וְלֹא הָיָה
לְוֵלֵב אֶלָּא לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל
בְּלֵבָד, שֶׁלְקָחוּ בְּאַלְף זָו.

Зачем мне сообщается, что он купил его за тысячу зузов? Дабы сообщить тебе, сколько милы были им заповеди.

לְמָה לִי לֹמֵר שֶׁלְקָחוּ
בְּאַלְף זָו? לְהוֹדִיעַךָ כַּמָּה
מִצְוֹת חֲבִיבוֹת עָלֶיךָ.

Ребе

Не следует искать трудностей, но мы также не должны избегать их.

Речь не идет о том, что нужно искать трудности. Однако для предотвращения естественных трудностей не следует использовать что-то противоестественное.

И как не следует устранять таким образом трудности, связанные с подготовкой к исполнению заповеди, так и не следует устранять трудности, которые по своей природе являются результатами этой заповеди.

אין הכוונה לומר שצריך לחפש קשיים, אבל הקשיים שישנם על-פי טבע, אין להשתמש במשהו לא טבעי כדי למנוע אותם.

וכאמור לעיל, שכמו שאין להסיר באופן זה את הקשיים הקשורים עם ההכנות למצוה, כך אין להסיר את הקשיים שעל-פי טבע הם תוצאות מהמצוה.

Первоисточник 6 Книга Берешит, 18:1

И явился ему Г-сподь в дубраве Мамрэ, а он сидел при входе в шатер во время зноя дневного.

Раши:

"И явился ему..."- [Г-сподь] явился проведать занемогшего Авраама. [В чем же состояло его недомогание?] Рабби хама бар Ханина говорит: «Это был третий день после обрезания, и Г-сподь явился к Аврааму справиться о его здоровье».

וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאֵלֶינִי
מִמְרָא וְהוּא יָשָׁב פְּתַח-
הַאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם.

רש"י

וַיֵּרָא אֱלֹהֵי: לְבַקֵּר אֶת
הַחֹלֶה. אָמַר רַבִּי חָמָא
בְּרַ חֲנִינָא, יוֹם שְׁלִישִׁי
לְמִילְתּוֹ הָיָה, וּבָא
הַקֶּב"ה וְשָׁאַל בְּשָׁלוֹמוֹ.

Ребе

Почему Творец медлил с визитом до третьего дня (после обрезания) и почему не лучше было нанести визит в тот самый день?

Таким образом, понятно объяснение того, почему «это был третий день после его обрезания»:

...одним из трех пришедших к Аврааму был ангел Рафаэль, чтобы «исцелить Авраама».

Естественно, обрезанный болеет три дня. Поэтому нельзя сказать, что Б-г послал бы ангела «исцелить Авраама» раньше третьего дня и снять с него тяготы, которые по природе должны быть следствием заповеди (ведь заповедь об обрезании до и после дарования Торы не изменилась, как говорилось выше). Поэтому следует сказать, что это произошло на третий день после его обрезания, и ангел Рафаэль действовал так, что Авраам исцелился в этот день, что согласуется с естественным ходом событий.

...Урок в исполнении заповедей таков: не следует искать чудеса, чтобы «облегчить» исполнение той или иной заповеди; соблюдение заповедей должно быть облечено в естественный ход; следует превратить природу в инструмент в руках Б-га.

על-פי-זה יובן הפירוש ש"יום שלישי למילתו היה":

...אחד משלושת המלאכים שבאו לאברהם אבינו היה המלאך רפאל, שבא "לרפאות את אברהם"¹⁴.

וכיון שעל-פי טבע, הנימול חולה שלושה ימים, אי אפשר לומר שהקב"ה שלח מלאך "לרפאות את אברהם" לפני היום השלישי, להסיר ממנו קשיים אלו שעל-פי טבע צריכים לבוא מהמצוה (שהרי מצות מילה גם קודם מתן-תורה היתה כמו לאחרי מתן-תורה, כנזכר לעיל). ולכן בהכרח לומר, שהיה זה ביום שלישי למילתו, והמלאך רפאל פעל שאברהם יתרפא ביום זה, שזהו על-פי טבע.

...ההוראה באופן קיום המצוות הוא: שאין לחפש נסים כדי "להקל" על קיום המצוה, ושקיום המצוה צריך להיות מלוּבש בדרכי הטבע, ולעשות מהטבע כלי לאלקות.

В. Природа – это ангел

Ребе

Иногда ангел Рафаэль облачается в силы природы, а иногда открывает себя.

Однако все еще непонятно следующее: если по природе на третий день наступает исцеление после обрезания, то зачем вообще нужен ангел Рафаэль?

Это станет понятно благодаря пояснению Рамбама: даже силы природы иногда называют «ангелами».

Это потому, что «...у всего внизу есть корень вверх. И, как говорили наши мудрецы: "Нет травинки внизу, у которой не было бы ангела наверху, который бы не бил ее и не велел ей расти"». И поскольку силы природы происходят от ангелов, поэтому их иногда называют «ангелами» – по их источнику»

Таким образом, тот факт, что по природе обрезанный излечивается в течение третьего дня, это [результат работы] ангела Рафаэля, отвечающего за врачевание, которое проходит множество трансформаций, пока не примет отдельную форму и природное обличье.

אך עדיין אינו מובן: כיון שביום השלישי מתרפאים על-פי טבע, מה צורך היה במלאך רפאל?¹⁵

ויובן זה על-פי מה שכתב הרמב"ם¹⁶, שגם כחות טבעיים נקראים לפעמים בשם "מלאכים".

וטעם הדבר: כל ענין למטה יש לו שורש למעלה, וכמאמר רבותינו ז"ל¹⁷ "אין לך עשב למטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל", וכיון שהכחות הטבעיים משתלשלים מהמלאכים, לכן נקראים לפעמים בשם "מלאכים", על שם שרשם.

ונמצא, שהעובדה שעל-פי טבע מתרפא הנימול במשך היום השלישי, הרי זה מצד מלאך רפאל (הממונה על הרפואות¹⁸), אלא שזה משתלשל בריבוי השתלשלות, עד שמתלבש בפרט זה ובלבוש

19) ואף שגם לאברהם נראו המלאכים בדמות אנשים – (נוסף על שלפי פירוש רש"י (יה, י), צ"ל שאח"כ ידע שהם מלאכים, דאל"כ למה לא הוקשה לאברהם איך אומר "למועד אשוב") – אברהם ראה את רפאל והוא רפאו ולא (א) את הפרט, (ב) שנשתלשל מעולם לעולם ועד שנתעלה בלבוש טבעי – טבע הגוף שיתרפא מעצמו.

15) וקשה לומר שזהו בשביל שעות האחדות מ"כחום היום" – ששה שעות (ב"ר פמ"ח, ח) עד סופו.
16) מו"נ ח"ב פ"י.
17) ב"ר פ"י, ו. וז"א רנא, א.
18) מדרש כונן. י"ר בראשית. ולהעיר מזה"א כו, ב.

Некоторым открывается лишь отдельный аспект и естественность происходящего, тогда как ангел Рафаэль – источник – продолжает пребывать во всем скрыто и [в качестве] истока. Авраам же был озарен сиянием этого истока в мире в явной форме. «И явился» - т.е., он видел ангела Рафаэла.

טבעי. אלא, שאצל אחרים נראה רק הענין הפרטי ובלבוש הטבע, ומלאך רפאל - השורש לזה - הוא בהעלם ובשרשו; ואילו אצל אברהם האיר השורש בגילוי בעולם - "וירא", שראה את מלאך רפאל¹⁹.

משיחת שבת פרשת וירא, י"ח מרחשון, ה'תשכ"ה

הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש) ונדפסה בהוספות ללקו"ש ח"ה ע' 312 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל. תורת מנחם חלק מ"א, עמוד 240